

Luku 18

Neuvostoliiton varjosta Euroopan unioniin

Oppikirjan sivut 154-161

Tehtävät kappaleesta 18.

1. Minkälaisia ongelmia Suomella oli ylläpitää itsestään kuvaa puolueettomana maana.
2. Miten ulkomaankauppa vaikutti Suomen ulkopolitiikkaan?
3. **Miten Suomen integroituminen länteen tapahtui? Tiivistä kehitys muutamaan lauseeseen tai tee kronologinen luettelo. Muistiinpanot!**
4. Tulkitse pilakuvaa alla (myös oppikirjassa s. 157).

***Tehtävä 1:** Pohdi, minkälaisia ongelmia Suomella oli ylläpitää itsestään kuvaa puolueettomana maana.

- **Tarve ottaa NL:n edut huomioon.**
- **YYA-sopimus: voiko maa, jolla on sotilassopimus suurvallan kanssa, olla puolueeton?**
- **Länttä tarvittiin, mutta länsi näki Suomen NL:n satelliittina (käskyläisenä).**

→ **Termi suomettuminen**

- Kertoi siitä, että Suomea ei pidetty lännen silmissä täysin puolueettomana maana.

*Tehtävä 2:

Miten ulkomaankauppa vaikutti Suomen ulkopolitiikkaan?

Olennaista oli säilyttää hyvät kaupalliset suhteet sekä itään että länteen!

- Puolueettomuus tuki tätä ajatusta.
- Molempia tarvittiin: Ruotsi, Englanti ja Saksa olivat perinteisesti tärkeitä kauppakumppaneita,

*Tehtävä 2:

Miten ulkomaankauppa vaikutti Suomen ulkopolitiikkaan?

1. Lännen markkinat puu- ja paperiteollisuudelle elintärkeitä.

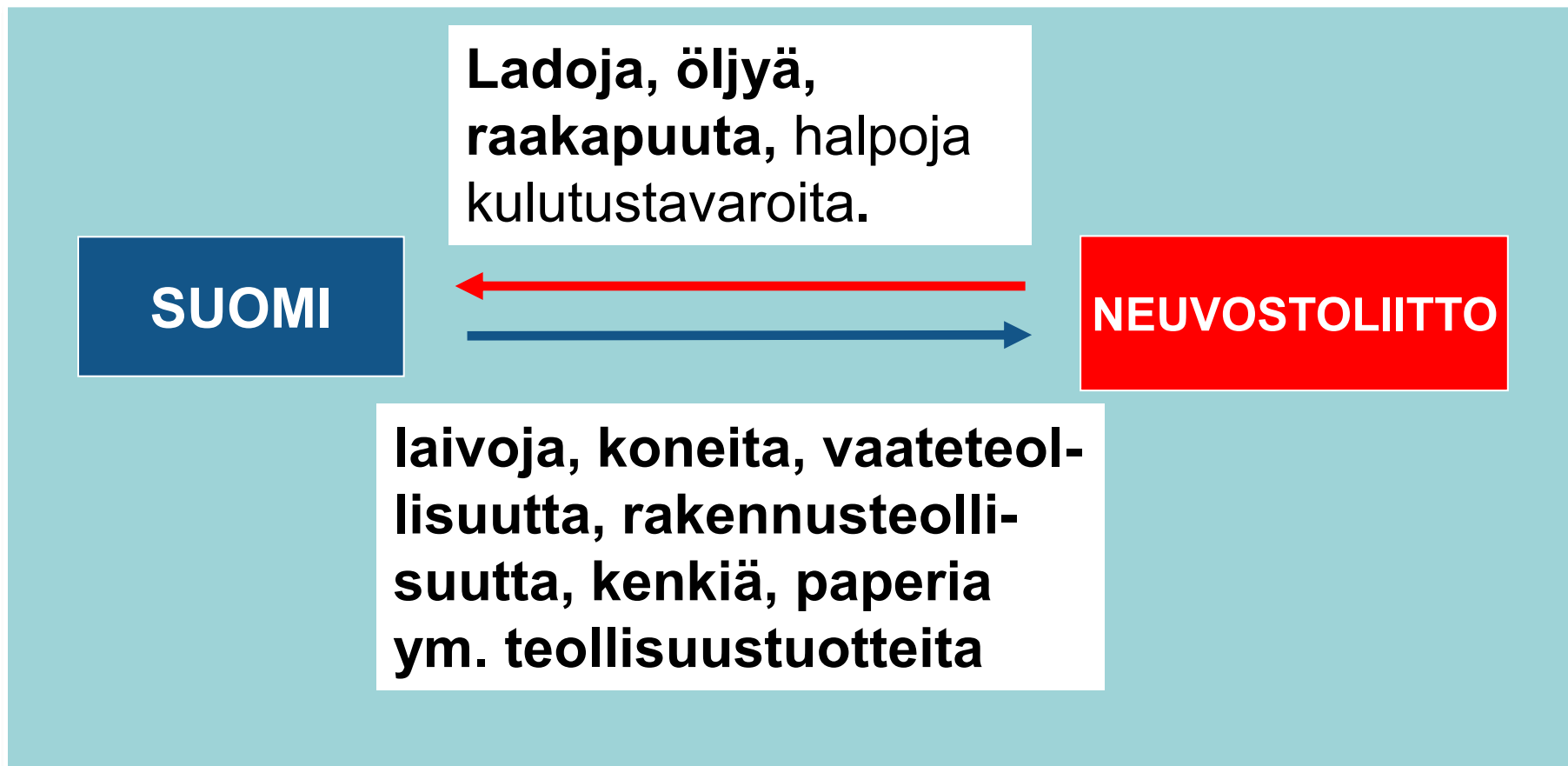
- Suomi sai Neuvostoliitolta luvan liittyä Eftaan ja EEC:hen.
- Saatiin myös länsimaisia kulutustavaroita!

2. Itään lähinnä metalli- ja koneteollisuuden tuotteita sekä kulutustavaroita (esim. vaatteet)

- Tasapainon vuoksi Suomi myönsi Neuvostoliitolle aina samat edut – YYA.
- Neuvostoliitosta saatiin lähinnä raaka-aineita!

Bilateraalinen kauppa oli Neuvostoliiton kauppamuoto, jota se kävi sosialistimaiden lisäksi Suomen ja Intian kanssa:

- tuonti ja vienti yhtä suurta rahassa mitattuna → **clearing-tili**
- määräajoin sovittiin vaihdettavien tavaroiden/palvelusten määrä

Kylmän sodan lämpimän vaiheen (1953 →) aikana

1. Pohjoismaiden neuvosto 1955

- Neuvostoliiton poliittinen painostus ja kylmän sodan asetelmat (osa maista Nato-jäseniä).

2. YK:n jäsenyys 1955

- Aluksi suurvaltojen erimielisyydet estivät jäsenyyden (monta muutakin maata esim. Itävalta)

1.1961 Suomi liittyi Eftaan ilman varsinaista jäsenyyttä ja päätösvaltaa.

- Suomi sai sopimuksen taloudellisen hyödyn ulkomaankaupalle (FINEFTA).
- Suomelle tärkeä, sillä sen tärkeä kauppakumppani Iso-Britannia kuului siihen.
- Ilman Efta-jäsenyyttä Suomen pahin kilpailija Ruotsi olisi saanut merkittävän edun paperimarkkinoilla.

[EFTA](#)

2. 1973 Suomi liittyi EEC:hen ulkojäseneksi, sillä se halusi säilyttää kilpailu-kykynsä Euroopassa (vapaakauppa).

→ **Zavidovo-vuoto** oli tapaus, jossa Suomen tasavallan presidentti Urho Kekkosen Zavidovossa Neuvostoliiton puoluejohtajan Leonid Brežnevin kanssa helmikuussa 1972 käymän keskustelun muistio vuodettiin ruotsalais-lehdistölle saman vuoden lokakuussa. Vuotajien tarkoituksena saattoi olla Suomen EEC-vapaakauppa-sopimuksen estäminen.

→ **Kekkosen kolmatta kautta jatkettiin eduskunnan säätämällä poikkeuslailla neljällä vuodella!**

Ei EEC:lle!

Euroopan talousliitot 1970

European Free Trade Association
= Euroopan vapaakauppajärjestö

EEC

Länsi-Saksa
Ranska
Italia
Alankomaat
Belgia
Luxemburg

”Kuutoset” ←

European Economic Community
= Euroopan talousyhteisö

EFTA

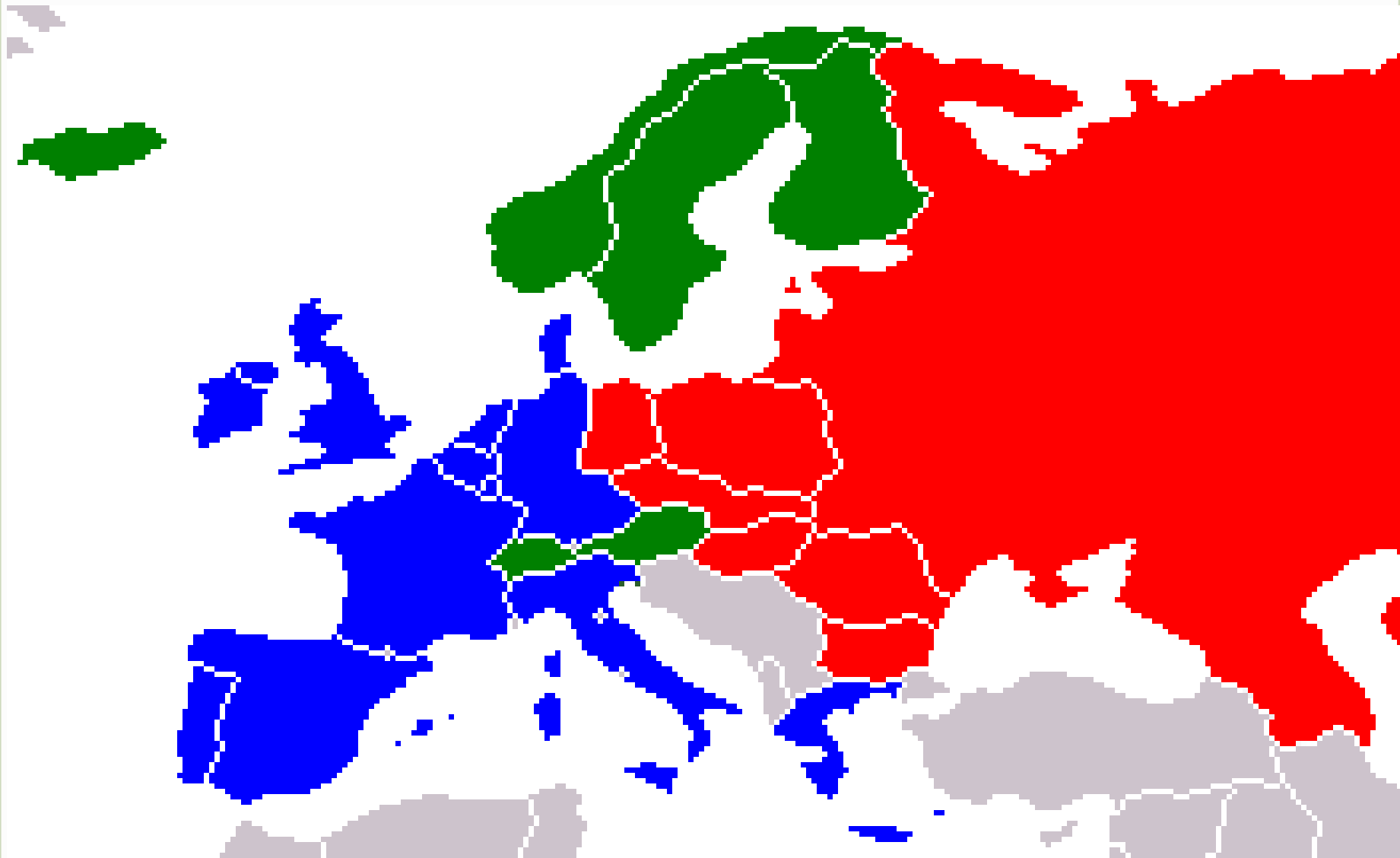
Iso-Britannia
Sveitsi
Itävalta
Tanska
Norja
Ruotsi
Portugali
Irlanti
Suomi
Islanti

SEV

Neuvostoliitto
Itä-Saksa
Puola
Tšekkoslovakia
Unkari
Romania
Bulgaria

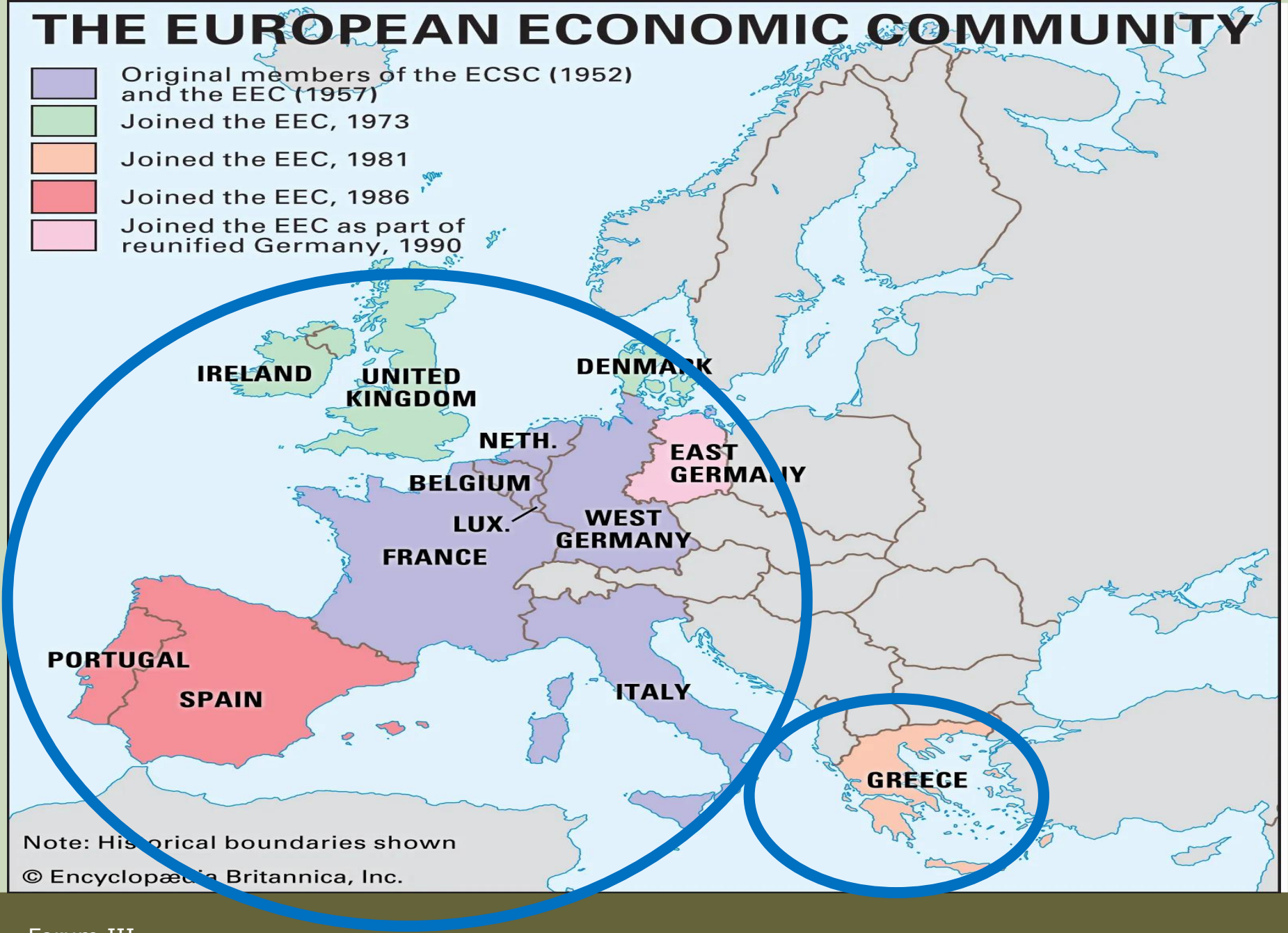
Keskinäisen taloudellisen avun neuvosto
Совет Экономической Взаимопомощи

EEC, EFTA ja SEV 1988

THE EUROPEAN ECONOMIC COMMUNITY

- Original members of the ECSC (1952) and the EEC (1957)
- Joined the EEC, 1973
- Joined the EEC, 1981
- Joined the EEC, 1986
- Joined the EEC as part of reunified Germany, 1990

Note: Historical boundaries shown

© Encyclopædia Britannica, Inc.

Suomi osaksi länttä

HUOM! s. 155

3. 1975 Suomi järjesti Etyk-kokouksen.

- Suomi halusi todistaa suurvalloille puolueettomuuttaan ja samalla luoda parempia suhteita länteen.

4. 1986 Eftan täysjäseneksi (ilman NL:n lupaa!).

- Neuvostoliiton ja lännen suhteet lämpenivät.

5. 1992 YYA-sopimus päättyi → Sopimus Venäjän Federaation kanssa.

- Ei sotilaallisia artikloja.
- Kylmän sodan loppu häämötti.

6. 1995 Suomi EU:n jäsenmaaksi. Myös EMU:n (= eurot).

ETYK

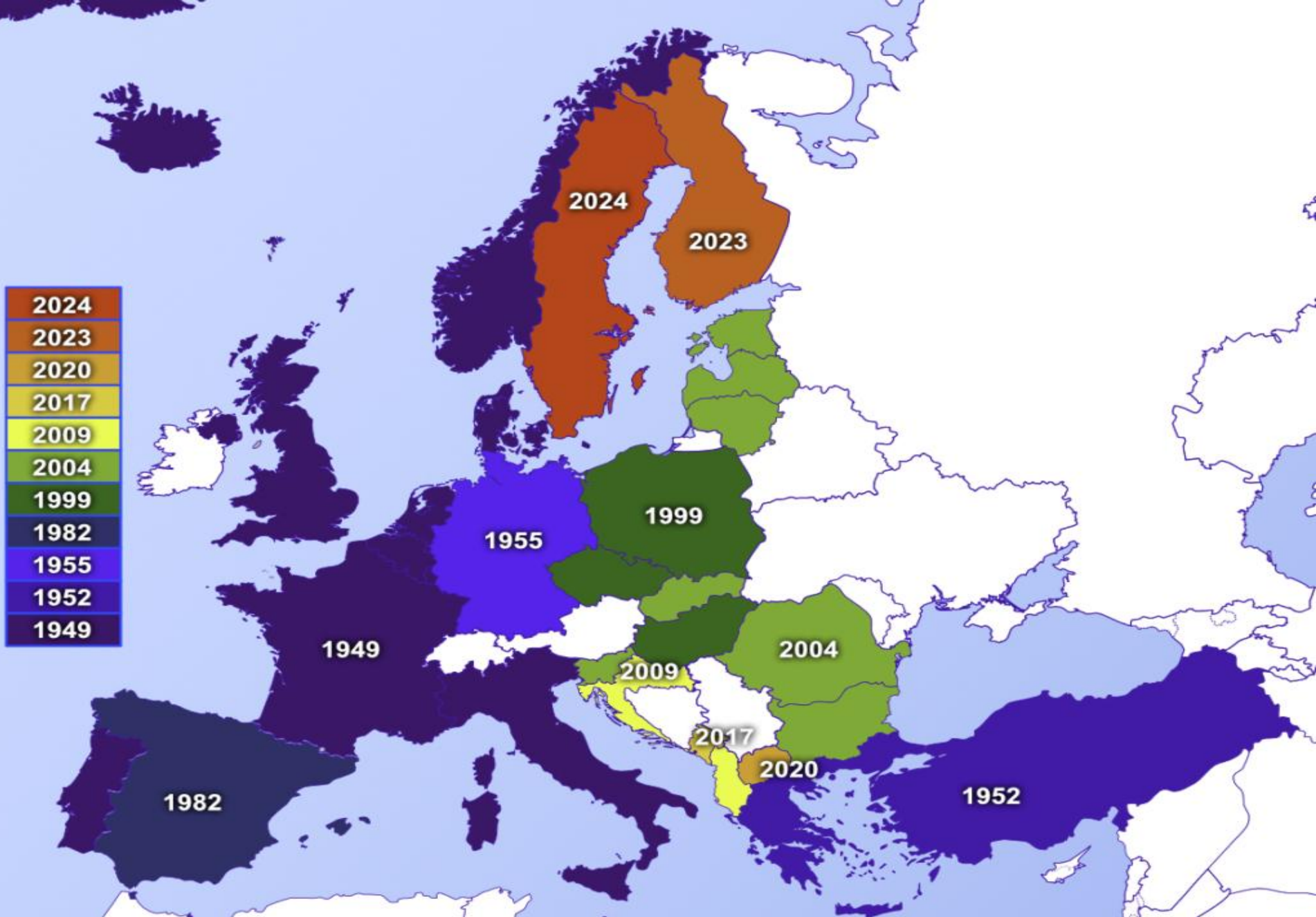
Suomi osaksi länttä

HUOM! s. 155

**7. 1990-l: Suomi NATO:n tarkkailijaksi ja
”rauhankumppanus”-jäseneksi.**

→2023: Suomi NATO:on!

–Varautuminen Venäjän toimiin.

Suomi osaksi länttä

HUOM! s. 155

1. 1961 Suomi liittyi Eftaan ilman varsinaista jäsenyyttä ja päätösvaltaa.
2. 1973 Suomi liittyi EEC:hen ulkojäseneksi, sillä se halusi säilyttää kilpailukykynsä Euroopassa (vapaakauppa).
3. 1975 Suomi järjesti Etyk-kokouksen.
4. 1986 Eftan täysjäseneksi (ilman NL:n lupaa!).
 - Neuvostoliiton ja lännen suhteet lämpenivät.
5. 1992 YYA-sopimus päättyi.
 - Kylmän sodan loppu häämötti.
6. 1995 Suomi EU:n jäsenmaaksi. Myös EMU:n (= eurot).
7. 2023-: Suomi NATO:on

EFTA ETYK

- Suomen leijona irvailee venäläisille rajavartijoille.
- Venäläiset eivät oikein ymmärrä, mitä on tapahtunut, ja toinen heistä pitää suomalaisia tyhminä, kun he ovat ”menneet Eurooppaan”.
- ”Lällättävä” leijona antaa ymmärtää, että Suomi on vetänyt Neuvostoliittoa nenästä esittäessään hyviä ja luottamuksellisia välejä.

On syytä muistaa lähdekritiikki: kuva on kuulun suomalaisen pilapiirtäjän tekemä. Karin tulkinnan mukaan Suomi siis vaihtoi lännen leiriin heti, kun tuli tilaisuus.